

نگاهی به الگوی فضایی خانه‌ها در معماری سنتی ایران و انطباق آن با معماری امروز

هدی رهبر*^۱، دکتر پردیس بهمنی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد پژوهش هنر hodarahbar@gmail.com

bahmanip@iust.ac

۲- دکترای تخصصی

چکیده

توجه به معماری خانه‌ها برای داشتن یک زندگی آرام و بدون تنش از دیرباز مورد توجه جامعه بشریت بوده است. معماری سنتی با تکیه بر مفاهیم و الگوهایی که بر اساس باورها، عقاید و اقلیم به وجود آمده‌اند، به این نیاز پاسخی معمارانه داده است. اما امروزه به دلیل تغییر در شیوه و سبک زندگی مردم، افزایش جمعیت شهرنشین و...، این مفاهیم و الگوها دچار دگرگونی و تغییراتی شده‌اند که نتیجه‌ی این دگرگونی‌ها پیدایش معماری بی‌هویتی است. اهمیت توجه به این معضل در معماری امروز، این نیاز را به وجود آورد که تأملی دقیق‌تر و عمیق‌تر بر الگوهای معماری سنتی داشته باشیم و آن‌ها را با الگوهایی که در حال حاضر وجود دارند، مقایسه کنیم. اجرا کردن دوباره معماری سنتی با توجه به شرایط امروز امکان پذیر نیست اما می‌توان این الگوها و مفاهیم معماری سنتی را به سبک معیشتی امروزی نزدیک کنیم، پس سعی بر آن شد که با ارائه‌ی راهکارهای همانند: راهکار طراحی فضایی به عنوان آشپزخانه کثیف یا ایجاد فضای مکث میان فضای عمومی و خصوصی، این دو الگو را به یکدیگر نزدیک کنیم. این مقاله از نوع توصیفی-محتوایی است و روش گردآوری مطالب آن به شیوه کتابخانه‌ای و میدانی انجام شده است.

واژگان کلیدی: خانه، الگوهای فضایی، معماری سنتی، معماری امروز

مقدمه

معماری سنتی سرشار از نکاتی است که ممکن است گاهی گوشه‌ای از آن کشف و مورد استفاده قرار بگیرد. معماری پر رمز و رازی که اساس و سنت آن، پویایی و روزآمدی است. معماری ارزشمندی که حاصل آن ساختمان‌هایی است که برای ابد بنا می‌شوند. لذا بزرگترین ویژگی بناهایی این‌چنین که دورنمایی جاویدان را ترسیم خواهند کرد، همه‌جانبه نگری و نکته‌سنجی‌های علمی، فنی و اجرایی در جهت ایستایی غیرقابل تردید آن است [۱]. معماری ایرانی سنتی به گونه‌های مختلفی در بناها تجلی گشته، که در آن، عقاید و رسوم و آیین‌ها در شرایط جغرافیایی و اقلیمی بارز است. این معماری که شامل انواع ابنیه مثل مسجد، مدرسه، بازار، خانه، حمام و... است به سه دسته: معماری عمومی، معماری شهری و معماری خصوصی تقسیم می‌شود.

یکی از انواع معماری خصوصی، معماری خانه است. خانه فضایی است جهت آسایش، فضایی که انسان بیشترین اوقات زندگی خود را در آن می‌گذراند و اولین فضایی است که انسان احساس تعلق فضایی را در آن تجربه می‌کند.